

The background features a light blue gradient with three large, overlapping circles in shades of blue. Two thin, light blue diagonal lines cross the page. The text is centered on the left side.

ΑΛΕΒΙΤΕΣ

ΜΙΑ ΠΡΑΓΜΑΤΕΙΑ

Του Σωτήρη Γλυκοφρύδη

ESPEROS PARANORMAL
2012

Πραγματεία για τους Αλεβίτες

Του Σωτήρη Γλυκοφρύδη

Πραγματεία για τους Αλεβίτες

Του Σωτήρη Γλυκοφρύδη

ΣΥΝΟΨΗ

Το να εξετάσεις έναν Αλεβίτη, φίλε αναγνώστη, είναι σα να τραβάς ένα μανδραγόρα ή τζιν σενγκ όπως το λένε οι Κινέζοι, το φυτό της ζωής. Από τις ρίζες του ξεπροβάλλει η ανθρωπότητα και από τις παραφυάδες του ο Χριστιανισμός, ο Ιουδαϊσμός, ο Μωαμεθανισμός, ο Ελληνισμός, ο Ινδουισμός, ο ζωροαστρισμός, ο Σαμανισμός, όλο το πλέγμα της ζωής που γίνεται θρησκεία με σκοπό την επιβίωση.

Μέσα από αυτό το άρθρο θα δειχθεί ότι από τα παλιά χρόνια ως σήμερα τίποτα δεν έχει αλλάξει. Όλα αυτά που θεωρούμε αλλαγές είναι σύμβολα, φαινόμενα, είναι σύννεφα που αλλάζουνε στον ουρανό, είναι ασάφειες του ίδιου πράγματος, είναι ψευδομεταμορφώσεις.

ΠΡΟΛΟΓΟΣ

Τα τελευταία χρόνια γράφονται πολλά για τους «Αλεβίτες», τους ανθρώπους αυτούς που πιστεύουν στον Αλλάχ και τους 12 αποστόλους. Άλλοι τους θεωρούν αίρεση του Ισλάμ, άλλοι σαν ανεξάρτητη θρησκεία με φιλοσοφία, κάποιοι σαν ένα ρεύμα συγκλινουσών ιδεών, μερικοί ως σοφούς με βαθύτερη γνωσιολογία. Τι είναι όμως απ' όλα αυτά, πράγματι, οι αλεβίτες;

Θα λέγαμε, κατ' αρχήν ότι «κάτι απ' όλα αυτά, και όλ' αυτά μαζί συγχρόνως». Ο αλεβιτισμός, που μπορεί να ιδωθεί και ως ένας ιδιαίτερος ιδεαλιστικός τρόπος ζωής με πρακτική, είναι μιας μορφής αντίληψη στις επιδιώξεις, τις αναζητήσεις και τις ελπίδες του απολλώνιου και διονυσιακού ανθρώπου.

Το κείμενο αυτό αποσκοπεί να εισφέρει ένα μικρό λίθο στον προσδιορισμό αυτού του θέματος και στον εντοπισμό-χαρακτηρισμό των τόσο απόμακρων και τόσο πλησίον μας ανθρώπων, αλλά και να απαλύνει τη σχέση που έχουμε με τα δόγματά μας. Κι επειδή από κάπου πρέπει να ξεκινήσουμε, ας αρχίσουμε να τους εξετάζουμε από εκεί που οι ίδιοι οι αλεβίτες θέλουν να πιστεύουν πως κατάγονται, από τη γένεση του Κορανίου.

«Αρχή» το Κοράνι

Ούτε στη φύση, αλλά ούτε στον κόσμο των ιδεών και της πρακτικής εφαρμογής υπάρχει παρθενογένεση. Γι' αυτό το λόγο μπήκαν τα εισαγωγικά στη λέξη «αρχή», οπότε, ας θεωρήσουμε την αρχή των αλεβιτών ως μια ακόμη ψευδομεταμόρφωση της φύσης και της θέσης του ανθρώπου.

Ξεκινάμε: Μετά το θάνατο του Μωάμεθ, τα προβλήματα που ενέσκηψαν στους οπαδούς του ήταν η καταγραφή των λόγων του και η διαδοχή της ηγεσίας του.

Όσον αφορά το πρώτο σκέλος, την καταγραφή των λεγομένων του προφήτη, αυτό το ανέλαβε ο πατέρας της ευνοούμενης νεαρής συζύγου του, της Αϊσά, ο Αμπου Μπάκρ (Αμπού Μπεκήρ Ας Σιντίκ) ο οποίος έγινε και ο πρώτος χαλίφης (διάδοχος). Πήρε το υπάρχον υλικό των γραπτών λόγων του Μωάμεθ που βρισκόταν σκόρπιο σε περγαμηνές, φύλλα φοινίκων και ωμοπλάτες προβάτων, άτακτα ριγμένων μέσα σ' ένα κιβώτιο, και με τη βοήθεια του γραμματικού Ζαΐρ και άλλων, το ταξινόμησε και αντέγραψε τα κείμενα δημιουργώντας ένα βιβλίο διαβάσματος που ονομάστηκε Κοράνι (Αναγνωστάρι).

Το βιβλίο όμως αυτό δεν ήταν πλήρες, υπήρχαν λάθη, παραλείψεις και κενά. Σύντομα δημιουργήθηκε η ανάγκη για τη δημιουργία ενός δεύτερου και αρτιότερου μανιφέστου. Μαζευόταν υλικό, καταγραφόταν και ότι υπήρχε από μνήμης, ώσπου μετά από 20 χρόνια, περίπου, ο τρίτος χαλίφης, ο Οσμάν, παρουσίασε το πλήρες και οριστικό Κοράνι.

Το Κοράνι, από λογοτεχνικής και μόνο πλευράς και να το δει κάποιος, είναι ένα αξιόλογο δημιούργημα. Καλλιγραφότατο, με διάφορους τύπους καλλιτεχνικής γραφής, άψογα γραμμένο σε μια συνισταμένη γλώσσα των αραβικών διαλέκτων, την ωραιότερη και μουσικότερη όλων, την καραϊτική, η οποία έκτοτε ονομάστηκε κορανιακή. Ως περιεχόμενο, περιέχει μέσα του όσα χρειαζόντουσαν οι Άραβες την εποχή εκείνη. Θρησκευτική πίστη, πολιτική συμπεριφορά, αστικό και κοινωνικό δίκαιο μέχρι και κανόνες υγιεινής. Ήταν, δηλαδή, ένας πλήρης κώδικας συμπεριφοράς και οδηγός ζωής, προσαρμοσμένος βέβαια στις τότε υπάρχουσες συνθήκες των βεδουίνων.

Κατά τις παραδόσεις, τα κείμενα τα οποία ομαδοποιήθηκαν σε ενότητες που ονομάστηκαν Σούρες (σειρές - κεφάλαια), αποκαλύφθηκαν στον Μωάμεθ μέσα σε μια σπηλιά από μια

φωνή που ακουγόταν «πίσω του», την οποία παρότι δεν ήταν στα αραβικά την κατανοούσε πλήρως. Πέραν του αν η φωνή αυτή ήταν όντως πίσω του ή κάπου μέσα και πίσω στο μυαλό του, το γεγονός είναι ότι το πνεύμα των λεγομένων της φωνής βρισκόταν μέσα στο ενωτικό πλαίσιο των τότε θρησκειών της περιοχής, καθώς τις αναγνωρίζει και τις σέβεται όλες, θεωρώντας εκπρόσωπους του Θεού στη γη τους Εβραίους προφήτες, το Χριστό, ακόμα κι Έλληνες όπως τον Μέγα Αλέξανδρο, Δίκερως - Ζουλκαρνέν και τον Αίσωπο, Λούκμαν.

Ο Μωάμεθ, είναι ήδη καταγεγραμμένο ότι συναναστρεφόταν στις πνευματικές αναζητήσεις του με Εβραίους, Πέρσες, Χριστιανούς, ακόμα και με ελληνικής παιδείας γνωστικιστές και μονοφυσίτες μοναχούς της περιοχής όπως αριανιστές, μανιχαϊστές και ειδικότερα ένα μυστηριώδη νεστοριανό ασκητή. Για το λόγο αυτό αποδέχεται το Χριστό με τη μια φύση του, την ανθρώπινη, και απαγορεύει να καταστρέφονται ναοί και τόποι λατρείας, όπως εκκλησίες, συναγωγές και μοναστήρια.

Η φωνή που απήγγειλε τα λόγια αυτά ορίστηκε ότι ήταν του αρχάγγελου Γαβριήλ, σύμφωνα με τα ζωροαστρικά πρότυπα των κομιστών των λόγων του Θεού που ήταν οι άγγελοι. Και καθώς ο αρχάγγελος ήταν κομιστής, το πρωτότυπο - «μήτρα» του Κορανίου θεωρείται πως βρίσκεται στην κοιτίδα του Θεού. Για το λόγο αυτό θεωρείται ατόπημα για ένα μουσουλμάνο και ύβρης να μετέχει ή έστω και να παρίσταται σε μια καταστροφή των λόγων του Θεού που εκφράζει το Κοράνι.

Το πρόβλημα της διαδοχής

Τη διαδοχή στον αγώνα του προφήτη που ονομάστηκε Ισλαμισμός, λέξη που σημαίνει υποταγή (στο θείο θέλημα) και ειρήνευση (εκ του salam=ειρήνη , βλ. μωαμεθανικό χαιρετισμό: salam alecum = η ειρήνη μαζί σου), την ανέλαβε «κληρονομικώ

δικαιώματι» η οικογένεια του Μωάμεθ, και δη η εγγύτερη και η αγαπημένη γυναίκα του, η Αϊσά.

Για την ερωτική ζωή του Μωάμεθ έχουν υπάρξει κριτικές. Μετά το θάνατο της πρώτης του γυναίκας, της πλούσιας και μεγαλύτερης του χήρας Χαντιτζά, έζησε με αρκετές συζύγους, νόμιμες και μη, ίσως και 16, παρότι ο Θεός επέτρεψε το μέγιστο όριο μέχρι 4. Αυτό το γεγονός καθώς και η απουσία γυναικών από τον παράδεισο είχε δημιουργήσει θέμα, αλλά όχι έντονο, διότι οι άνθρωποι έχουν την τάση να συγχωρούν ατοπήματα σε αυτούς που τους προσφέρουν, αρκεί τα προσφερόμενα να είναι περισσότερα από τα ζητούμενα, σε βαθμό μάλιστα που η ακραία ζωή τους συχνά να καθιερώνεται ως νόμιμη «κατ' εξαίρεση». Για το λόγο αυτό οι εκ του γένους του Μωάμεθ συνεχιστές του μπορούσαν να απολαμβάνουν «κατ' εξαίρεση» και αυτοί το προνόμιο της εκτεταμένης πολυγαμίας, ως δώρο Θεού και ανθρώπων.

Η Αϊσά πρέπει να ήταν αρκετά νέα όταν πέθανε ο Μωάμεθ, διότι την είχε γνωρίσει, ώριμος ον, στα 7 της και περίμενε να πάει στα 9 για να την παντρευτεί (διότι τότε ενηλικιώνόντουσαν σύμφωνα με τα έθιμα του τόπου και της εποχής τα κορίτσια), αλλά και ως γυναίκα αντιπροσωπευόταν από τον πατέρα της, τον Αμπού Μπάκρ (Μπεκήρ) που όπως είπαμε έγινε ο πρώτος χαλίφης και συνέταξε το αρχικό Κοράνι. Μετά το θάνατό του πατέρα της, η διαδοχή πέρασε, πάλι μέσω της Αϊσά, σε οπαδό του Μωάμεθ, ο οποίος όμως δεν ήταν ο Αλή όπως κανονικά, κατά πολλούς, θα έπρεπε. Αυτό επέφερε το πρώτο σχίσμα.

Οι οπαδοί του Αλή θεωρούσαν ότι για πολλούς λόγους έπρεπε η διαδοχή να ανήκει σ' εκείνον. Ήταν συγγενής από δυο πλευρές του Μωάμεθ. Ξάδερφος εξ αίματος και γαμπρός του, έχοντας παντρευτεί την αγαπημένη του κόρη, Φατιμά. Ως σύντροφος στον αγώνα του προφήτη θεωρείτο το «δεξί του χέρι», πιστός, δυναμικός, οξυδερκής, έχοντας σώσει μέχρι και

τη ζωή του Μωάμεθ, παίρνοντας τη θέση του στο κρεβάτι του για να μπορέσει να διαφύγει τη νύχτα της μεγάλης φυγής (εγίρα) προς τη Μεδίνα. Το ότι δεν έγινε ο Αλή χαλίφης, αποδόθηκε σε κακές προσωπικές σχέσεις του με την Αϊσά, ίσως συνεπικουρούσας και της γυναίκας του, Φατιμά, σε σημείο που μπορεί να λεχθεί ότι οι δυο γυναίκες δεν είναι άμοιρες ευθυνών για το μεγάλο σχίσμα.

Οι μελετητές του ισλαμισμού σημειώνουν ότι μεταξύ Αλή και Αϊσά είχε υπάρξει μια αντιπάθεια που ίσως εξελίχθηκε σε έχθρα. Κάποτε, που ο Μωάμεθ είχε επιστρέψει και δεν βρήκε την Αϊσά να τον περιμένει, διότι είχε καθυστερήσει μ' ένα βεδουίνο, ο Μωάμεθ τη συγχώρησε. Δεν τη συγχώρησε όμως ο Αλή, εξ' ου και η αντιπάθειά της. Το θέμα πρέπει να ήταν σοβαρό, γιατί υπήρξε κάτι σαν οικογενειακό συμβούλιο και δίκη σχεδόν της Αϊσά.

Η αντιπάθεια μεταξύ Αλή και Αϊσά, η οποία προφανώς συνεχίστηκε και μετά το θάνατο του Μωάμεθ, έγινε αφορμή να χωριστεί ο μουσουλμανικός κόσμος σε δυο παρατάξεις. Στους Σουνίτες ή κοσμικούς και στους Σι(χ)ίτες ή πνευματικούς, τους αποκαλούμενους «οπαδούς του μεριδίου του Αλή» (Αλεβίτες). Μεταξύ των δυο αυτών ομάδων ακολούθησαν αντεγκλήσεις που κατέληξαν σε αιματοχυσίες, με αποδέκτες από την πλευρά του Αλή τον ίδιο και τα δυο παιδιά του, Χασάν και Χουσεΐν.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΣΤΟΝ ΑΛΕΒΙΤΙΣΜΟ

Η λέξη Αλεβίτης σημαίνει κυριολεκτικά «οπαδός του Αλή». Αλεβίτης μπορεί να γίνει ο οποιοσδήποτε, αρκεί να δεχτεί τα βαθύτερα νοήματα του Κορανίου και την πρωτοκαθεδρία του Αλή ως πνευματικού ηγέτη. Αλλά ας δούμε λίγο περισσότερο τον Αλή.

Ο Αλή θεωρείται από τους πνευματικούς ερμηνευτές του Κορανίου ότι βρίσκεται υψηλότερα από τον Μωάμεθ στη μεταφυσική πύλη (Βαβ). Επίσης, θεωρούν ότι εκείνος υπήρξε ο βασικός συντελεστής της πνευματικής κατεύθυνσης του Ισλάμ. Και ο Μωάμεθ λένε ότι το είχε αναγνωρίσει αυτό, έχοντας πει τη φράση «εγώ είμαι ο δρόμος για τον ουρανό, αλλά ο Αλή βρίσκεται στην πύλη».

Οι αλεβίτες, που ακολουθούν στην ερμηνεία του Κορανίου την πνευματική κατεύθυνση των «Σούφι» (εκ της ελληνικής λέξης σοφός), μπολιασμένων εκ της χρυσής εποχής των διανοητών της Ούμα (ομάδας ελληνιστικής συζήτησης) των Πλατωνιστών και Αριστοτελιστών Αβασσιδών χαλίφηδων της Βαγδάτης, διακρίνονται σε διάφορες ομάδες πιστών, «τάγματα» ιδεολογικά με διακλαδώσεις και διασυνδέσεις. Αυτά κατά βάση ανήκουν στο σιιτικό κλάδο, αλλά και σουνήτες με ανάλογη πνευματική κατεύθυνση μπορούν να μετάσχουν.

Στη Μικρά Ασία ιδρυτής τους θεωρείται ο σούφι μοναχός Χατζή Μπεκτάς Βελή, με καταγωγή εκ της οικογένειας του Αλή (κι εμμέσως του Μωάμεθ) με τους οπαδούς του να ονομάζονται «μπεκτασήδες», ενώ ο μικρότερος σουνητικός και πιο ήπιος αλεβιτικός κλάδος εκπροσωπείται από τον Μεβλανά Ρουμί και τους οπαδούς του, τους ονομαζόμενους «μεβλεβήδες».

Και οι δυο αυτοί προαναφερόμενοι μεγάλοι αλεβίτες είχαν καταγωγή από Περσία, από το Χορασάν, κοιτίδα σούφι, ζωροαστρών και πρώην Μήδων μάγων. Έζησαν και δίδαξαν

περίπου την ίδια εποχή, τον 13ο αιώνα, ο πρώτος στην Καππαδοκία και ο δεύτερος λίγο πιο Δυτικά, στο Ικόνιο, αμφότεροι στη χώρα των λεγόμενων Ρουμί (Ρωμαίων - Ρωμιών).

Ποιοι είναι πράγματι οι Αλεβίτες;

Μπορούν να προσδιοριστούν ως άνθρωποι που ακολουθούν ένα μίγμα ιδεών δομημένων σ' ένα φυσικό περιβάλλον επιβίωσης οι οποίες βρήκαν πρόσφορο έδαφος και αναπτύχθηκαν στο μεταφυσικό από γεωλογικής πλευράς πλαίσιο της Καππαδοκίας. Οι θρησκείες πρέπει κάποτε να μελετηθούν και από γεωφυσικής πλευράς.

Η Καππαδοκία (πατρίδα του Μ. Βασιλείου και άλλων ιεραρχών), λόγω της φυσικής της ιδιομορφίας υπήρξε κέντρο θεϊκής πίστης, αποτελώντας το ανάχωμα του ελληνικού τρόπου ζωής και της ασιατικής κουλτούρας προερχόμενης εκ Περσίας, Πακιστάν, Θιβέτ. Εκεί, υπήρξαν τιτανομαχίες του ελληνικού και του ασιατικού τρόπου ζωής που έγιναν καρδιά της Μικρασίας, η οποία αυτορυθμιζόταν μεταξύ ιδεολογίας και πραγματισμού. Όλων η καρδιά μας και κάπου στην Τουρκία βρίσκεται και όλων των Τούρκων η επιθυμία και κάπου στο Αιγαίο κείται.

Το Αιγαίο (υψόμετρο «ο») και τα Ιμαλάια (υψόμετρο «5.000») απετέλεσαν τους δυο πόλους της επιβιωτικής ιδέας. Η γήινη φιλοσοφία από τη μια (δυτικά) η ουράνια θρησκεία από την άλλη (ανατολικά), αλλά και σαμανισμός (από βορρά) και μαγεία (από νότο). Και η Καππαδοκία που βρίσκεται στη μέση θεωρείται τόσο σημαντική σε σημείο που ο αξιόλογος γεωστρατηγιστής, Δημ. Κιτσίκης, την τοποθετεί ως κέντρο της Ενδιάμεσης Περιοχής (βλ. στις παραπομπές).

Η φιλοσοφία των Αλεβιτών

* Θεωρούν το Κοράνι ως ένα εσωκοσμικό και όχι εξωκοσμικό δημιούργημα (παρόμοιο με μια βουδιστική Χιναγιάννα – ατομικό όχημα, προσωπική υπόθεση, παρά το γεγονός ότι στην ακμή τους το παρήγαγαν ως Μάχαγιάννα – μεγάλο όχημα, ευρύτερη υπόθεση). Στην ερμηνεία του Κορανίου επικεντρώνονται σε κρυμμένα σύμβολα.

* Πιστεύουν ότι το όνομα του Θεού δημιουργεί παρανοήσεις. Αντ' αυτού προτιμούν να χρησιμοποιούν τη λέξη «Χου» που παραπέμπει στο «Αυτός» ως πνεύμα.

* Για τις θρησκείες υιοθετούν συγκλίνουσες θέσεις, πιστεύοντας ότι η ουσία του Θεού βρίσκεται σε όλους τους ανθρώπους στο βάθος της καρδιάς. Πιστεύουν, γενικά στον άνθρωπο.

* Η θέση τους περί Θεού συνάδει με την αιρετική φράση του Αλ Χάλλατζ που συνέδεσε τον εαυτό του με τη φύση, λέγοντας σε μια στιγμή υπέρβασης ότι «εγώ είμαι ο θεός» και θανατώθηκε γι' αυτό ως υβριστής, χωρίς οι επικριτές του να καταλάβουν τη φυσική του ολοκλήρωση.

* Θεωρούν το δρόμο προς την ολοκλήρωση σαν ένα μονοπάτι με 4 πύλες, της πίστης, της σκέψης, της γνώσης και αλήθειας (ή κατ' άλλους της σοφίας, της αδελφότητας, της γνώσης και αλήθειας). Κάθε μονοπάτι έχει 10 σταθμούς.

* Για τη φύση, αποδέχονται τη θεωρία των 4 στοιχείων του Ιμπν Αλ Αραμπί (σχετική με του Εμπεδοκλή), που επέρχεται με την κάτωθι αποδομητική πορεία: Θεός - πνευματικός άνθρωπος - γήινος άνθρωπος - ζώα - φυτά – ορυκτά, την οποία ο άνθρωπος πρέπει να ανέβει, ελέγχοντας κατ' αρχή τα ζωικά του ένστικτα, με σκοπό να φτάσει στη μέγιστη ολοκλήρωση, τη «Χαγκ». Η

Χαγκ σχετίζεται με μια υπερβατική κατάσταση ταύτισης του ανθρώπου με τη φύση.

* Προοπτική τους έχουν τη δημιουργία του «τέλειου ανθρώπου» (perfect man). Πιστεύουν ότι η προσπάθεια πρέπει να αρχίζει από τον έλεγχο των χειρών (πράξεις), της γλώσσας (λόγια) με κατάληξη την αναπαραγωγική δραστηριότητα (εγκράτεια). Η εξελικτική αυτή θεωρία μπορεί να συσχετιστεί με τον ταντρικό βουδισμό (πλήρης σωματικός έλεγχος).

Γενικά χαρακτηριστικά

* Δείχνουν αγάπη προς όλους τους ανθρώπους (σημασία δεν έχει τι πιστεύεις αλλά τι άνθρωπος είσαι).

* Είναι εργατικοί (η εργασία αποτελεί πράξη σεβασμού προς το Θεό και τον εαυτό μας).

* Προάγουν την ισότητα των φύλων (για το Θεό, οι άνδρες και γυναίκες είναι ίδιοι).

* Είναι μονογαμικοί (η πολυγαμία όταν καθιερώθηκε υπήρξε θεσμός ανάγκης).

* Πιστεύουν σε Αγία Τριάδα (υπό την έννοια, Αλλάχ = Θεός, Μωάμεθ = Ύλη, Αλή = Πνεύμα).

* Έχουν 12 ιμάμηδες σαν τους αποστόλους, όπου ο καθείς αποτελεί το επιμέρος μιας οντότητας. Κατά πολλούς αναμένεται ο 12ος ιμάμης ο οποίος είναι κοιμώμενος – ανενεργός που θα τα ενώσει όλα κι όλους.

* Πίνουν, χορεύουν, τραγουδούν και ερωτεύονται με σχετική ελευθερία, συμπεριφερόμενοι ως επικούρειοι εντός πλαισίων.

* Θεωρούν βαριά αμαρτήματα τη μοιχεία, το διαζύγιο και την κακολογία, με ποινή αποπομπής των παραβατών από την κοινότητά τους.

* Εκτός της πίστης τους στον Αλή, τη Φατιμά, και τους επακολουθήσαντες εκ του γένους τους ιμάμηδες (Χασάν, Χουσεΐν, κ.λπ.), αποδέχονται εβραίους προφήτες, ως προφήτη το Χριστό, και χριστιανούς αγίους, όπως τον προφήτη Ηλία - Ελισαίο, τον Άγιο Γεώργιο, Άγιο Χαράλαμπο, κ.α.

* Χρησιμοποιούν αγίασμα, έχουν κεριά, και εφαρμόζουν ένα είδος βάπτισης. Οι ιερουργούντες χρησιμοποιούν διακριτικό επιρούχιο (άμφιο) που μοιάζει με τα πρώιμα ιουδαϊκο-χριστιανικά και φορούν καπέλο με ηλιακά σύμβολα ζωροαστρικής προέλευσης.

* Δεν αποδέχονται τη σαρία (υπό την έννοια της μουσουλμανικής αδελφότητας), αποφεύγουν το σκέπασμα της κεφαλής (μαντίλα χρησιμοποιούν οι γυναίκες μόνο στις τελετουργίες), δεν ακολουθούν το ραμαζάνι ούτε το ετήσιο προσκύνημα των μωαμεθανών στη Μέκκα. Μονάζουν, παρά την απαγόρευση του Κορανίου. Δεν περιτέμνονται.

* Πίνουν οινοπνευματώδη ποτά, και σε τελετουργίες τους ανιχνεύονται έντονα διονυσιακά στοιχεία (βακχεία, μέθεξη, όρχηση).

* Η ανεκτικότητα τους στις θρησκείες και η ελαστικότητά τους είναι τέτοια που φτάνει σε όρια της ανεξιθρησκίας.

Καταγωγή

Καθόσον η γλώσσα παραπέμπει σε ιστορία, η καταγωγή της γλώσσας των γραπτών κειμένων τους προκύπτει Τουρκομάνικη, αλλά χρησιμοποιείται ενίοτε και η Κουρδική, η Αζερική ως και η Ζαζαϊκή (Κουρδο-μεσοποτάμια ινδοϊρανική).

Τυπικά γλωσσικά τους στοιχεία ανιχνεύονται από την αρχή της εισδοχής των μογγολικών φυλών στη Μικρασία και της μείξης τους με τις άριες φυλές. Κοιτίδα των ιδεών τους θεωρείται η περιοχή μεταξύ Κασπίας και Ιμαλάϊων, η αρχαία Βακτρία – Μαργ(κ)ιανή, με πηγή εκπόρευσης από το Θιβέτ.

Τον ανώτατο αρχηγό τους τον ονομάζουν Δαλάι Λάμα και τους αρχηγούς τους Κιόλογκ, στοιχεία της παλαιότερης πνευματικής σχέσης τους με το Θιβέτ, τόπο καταγωγής του Ζαρατούστρα και του Βούδα, για να μνημονεύσουμε τους δυο πιο κοντινά ευρισκόμενους θρησκευτικο-κοσμικούς ηγέτες, οι οποίοι εμφανίζουν και άρια σανσκριτικά γλωσσολογικά στοιχεία (Bouddha = φωτισμένος - εκ του foída = βλέπω, και Bouddhahes = οι ζωροαστρικές διδασκαλίες).

Κατά τη διαδρομή της ιστορίας τους η σαμανιστική τους υποδομή υπέστη τις επιδράσεις των ζωροαστριστών Περσών, των Ιουδαίων και των χριστιανών αγνωστικιστών, και δη του Άριου και του Μάνη που ίσως να ήταν ένας εξ αυτών, με τελευταίους επιδράσαντες τους μουσουλμάνους Άραβες της χρυσής εποχής της Ούμα της Βαγδάτης.

Στην εγκατάστασή τους στη λεγόμενη, από τους ιδίους, «χώρα των Ρουμί» ήλθαν σε επιμειξίες με τους ντόπιους και οι πίστεις αναδεύτηκαν.

Επί Σελτζουκικού κράτους, και κατόπιν επί της Οθωμανικής αυτοκρατορίας απέκτησαν φήμη ασκητών μοναχών κι ενός αφανούς ιερατείου κάτω από την ετικέτα «μοναχοί αλεβίτες», αλλά μετά το 1500 μ.Χ., προσπαθώντας να δημιουργήσουν κοσμική θρησκευτική εξουσία στο οθωμανικό κράτος υπέστησαν περιθωριοποίηση και διωγμούς. Οι ενδείξεις συγκλίνουν ότι οι Σελτζούκοι και τουλάχιστον οι πρώτοι 10 Οθωμανοί σουλτάνοι ήταν αλεβίτες ή έτειναν προς ένα κράμα αλεβιτισμού.

Το κράμα αυτό των αλεβιτών οδηγήθηκε σε πρώτη περιθωριοποίηση από τους νομοδιδάσκαλους του Κορανίου (τους ουλεμάδες) και υποβλήθηκαν σε θρησκευτικές διώξεις (τακιγιέ), αναγκαζόμενοι συχνά για να επιβιώσουν να έχουν ενδογαμία. Λόγω των διώξεων που υπέστησαν και υφίστανται, χρησιμοποιούν για αναγνώριση ειδικά σύμβολα και έχουν διασυνδέσεις με παγκόσμιου τύπου μασονικές στοές, εξακολουθώντας να κρύβουν τη θρησκεία τους καθόσον υπάρχει ανάγκη.

Γενικά, απαντώνται σε μεγάλο αριθμό στις απομονωμένες περιοχές (αγροτικές) και σε ικανούς αριθμούς σε φτωχικές αστικές συνοικίες, διαχωρίζοντας τους εαυτούς τους από τους σουνίτες Τούρκους λέγοντας «εμείς» και «αυτοί ή οι άλλοι»

Αριθμητικά, υποστηρίζουν πως αποτελούν το 20-35% του πληθυσμού της Τουρκίας (δηλ. είναι 15-27 εκατομμύρια), ενώ κατά τους σουνίτες είναι κάπου οι μισοί (10-20% ή 7,5-15 εκατομ). Ασχέτως του αριθμού τους, αποτελούν την πρώτη σε μέγεθος θρησκευτική μειονότητα της Τουρκίας ή τη δεύτερη σε μέγεθος θρησκεία αυτής της χώρας.

Δομή και οργάνωση

Ο πυρήνας τους στηρίζεται στον παππού (dede), στους ηλικιωμένους (pirs) και τους οδηγούς (rehber). Οι dede γυρνάνε τα χωριά σε ετήσια βάση και συναντιόνται με τους rehber, ορίζοντας καθοδηγητές (ocak) καλώντας επικουρίες όταν παραστεί ανάγκη (talips).

Υπολογίζεται ότι περί το 10% των αλεβιτών είναι ocak. Ο βαθμός συγγένειας περιλαμβάνει και το μαθητή, σύμφωνα με τη σχέση: παππούς - πατέρας - παιδί - δάσκαλος - μαθητής. Η πρακτική πλευρά της σχέσης τους εκφράζεται με την αλληλεγγύη και η ιεραρχία στηρίζεται στους πιο ηλικιωμένους, τους «μπαμπάδες».

Τελετουργικά

Στις απλές τελετουργίες τους (αγάπες - ibadet) μπορεί ο οποιοσδήποτε να μετάσχει και γίνονται με σκοπό την ενίσχυση της κοινότητάς τους (burlik) και την εδραίωση αγάπης (muhabbet). Στις βαθύτερες τελετουργίες (μυστήρια) παρίστανται μόνο μνημένοι.

Μεγάλη γιορτή τους είναι η τραγωδία του Χουσεϊν, συμβολική για τους διωγμούς που υπέστησαν κατά τη διαδρομή της ιστορίας τους, καθώς και ο θρυλικός δρόμος του Μωάμεθ με τη θεώρηση των 40 πέπλων φωτός και σκότους, όπου γίνονται χοροί με άναμμα και σβήσιμο κεριών (sehna), προσφέρεται κρασί (ή ρακί) και στο τέλος λουκουμάδες. Η γιορτή αυτή που είναι ετήσια δεν μπορεί να συντελεστεί αν δεν έχει υπάρξει πλήρης συμφιλίωση των μελών της κοινότητας μεταξύ τους. Μεγάλες γιορτές είναι επίσης τον Μάρτη που γιορτάζονται το Περσικό νέο έτος (νορούζ - νέο φως), η μνήμη του προφήτη Ηλία και του Αγίου Γεώργιου.

Η λατρευτική τους διαδικασία λαμβάνει χώρα σε σπίτια ή σε ειδικούς απλούς χώρους (τζεμ ή τζεμεβλερί) όπου εκτελούνται προσευχές, συνυπάρχει μουσική, πίνουν και χορεύουν. Ειδικές θέσεις υπάρχουν για τους τιμώμενους με προσδιορισμένου χρώματος προβιές.

Τα τελετουργικά τους βιβλία ονομάζονται Barak και έχουν γραφτεί από μεγάλους πατέρες αλεβίτες. Οι ύμνοι τους ονομάζονται Nedes και αποδίδονται στον Shah Ismail και Pir Sultan Abdal. Η κατεύθυνση του δόγματός τους είναι Σο(υ)φική και αναζητείται η καθαρότητα του νου, η αξία της καρδιάς, και η ταύτιση της φύσης - θεού - ανθρώπου (η υπερβατική Χαγκ).

Ως προς τη συμπεριφορά, προσδιορίζουν τους εαυτούς τους πολεμιστές του δίκαιου (Gazi – Χατζή) και παραδοσιακούς

εκφραστές της πίστης τους θεωρούν τους περιπλανώμενους
δεσβίσηδες.

ΤΑ ΠΡΩΤΑ ΙΣΛΑΜΙΚΑ ΜΥΣΤΙΚΙΣΤΙΚΑ ΤΑΓΜΑΤΑ

Τα μυστικιστικά τάγματα προκύπτουν από οργάνωση ανθρώπων σε αγώνα με πίστη μεταφυσικά προσδιορισμένη. Τα Ανατολικά τάγματα έχουν προέλευση Ινδοκαυκάσια και μεταποιήθηκαν σε ισλαμικά μετά την επικράτηση του μωαμεθανισμού στην Περσία. Τα παλαιότερα είναι σαμανιστικά, τα πιο σύγχρονα μπολιασμένα με Πλατωνικο-Αριστοτελική φιλοσοφία.

Πρώτα ισλαμικά τάγματα θεωρούνται των λεγόμενων Μελαμήδων και Καλεντρήδων. Οι Αλεβίδες υπήρξαν πιο πρόσφατοι. Αναφέρονται περιληπτικά για να δειχθούν οι ινδοκαυκάσιες βάσεις τους:

* Μελαμίδες. Ονομάζονται και «κυνικοί επικριτές της ζωής». Ιδρυτής τους θεωρείται ο Χαμδούν αλ Κασάρ και το κίνημα αυτό αναπτύχθηκε με επίκεντρο την πόλη Νισαπούρ (Χορασάν) με βαθύτερη καταγωγή τους την Ινδο-ασκητική.

* Καλεντερίδες. Χαρακτηρίζονται ως «απαξιωτικοί της ζωής». Συγγενεύουν με τους Ινδο-γυμνοσοφιστές γιόγκι ή φακίρ. Λέγονται και Ταϊφάδες, Απτάληδες ή Τζεβελίκια. Αναπτύχθηκαν και αυτοί στο Χορασάν, με καταγωγή που πηγάζει επίσης από Ινδία.

* Αλεβίδες ή Αλεβίτες Εκ του Σιάι Αλη Μουχάμεντ – οι στηρίζοντες την οικογένεια Αλή Μωάμεθ. Ιδρυτής φέρεται ο Αλ Χασίμ, θεωρούμενος συγγενής (εκ του γένους του Αλή) του Μωάμεθ. Το γεγονός ότι δεν είναι μουσουλμάνοι αλλά ούτε και μουσουλμανίζοντες προκύπτει από τον ύμνο του σκληρού κλάδου τους, των μπεκτασήδων: «Η υπόστασή μας είναι θεϊκή, ο όρκος μας είναι με τον λυτρωτή, κανείς δεν ξέρει ποιον έχουμε Θεό»

ΟΙ ΟΡΘΟΚΟΡΥΒΑΝΤΕΣ ΣΟΥΦΙ

Ιστορικά στοιχεία

Πρόκειται για Βάκτρους στην καταγωγή, τους οποίους ο Ηρόδοτος αναφέρει ως Ορθοκορύβαντες Σκύθες. Η τοπική ονομασία τους είναι «dervish» (δερβίσης), από την αντίστοιχη ινδουιστική λέξη που παραπέμπει σε «φτωχό ασκητή - ζητιάνο του θεού».

Ο χώρος διαβίωσής τους ονομάζεται tekke (τεκές). Το λειτουργικό τους πλαίσιο είναι υπερβατικό (μέθεξη, όρχηση, βακχεία), με παραδοσιακή – φολκλορική πλέον εκδήλωση το χορό των «περιστρεφόμενων δερβίσηδων».

Κοιτίδα τους προκύπτει η πόλη Νισαπούρ του Χορασάν, ή επίσης αναφερόμενη από τον Ηρόδοτο ως «Νήσα», κοιτίδα του Διονύσου – μια ακόμη νήσος και αυτή του Άπω όλων θεού, Απόλλωνα. Ηγετική φυσιογνωμία την εποχή της μουσουλμανικής τους διαφοροποίησης, καθόσον τον μουσουλμανισμό τον χρησιμοποίησαν όπως και παλαιότερα το ζωροαστρισμό, ως όχημα μεταφοράς τους, υπήρξε η δυναστεία των Σαμανιδών, ονομασία που σχετίζεται με τους σαμάνους.

Πυρήνας «αδελφότητας» θεωρείται η πόλη Μπάχλ (Βακτρία), κοιτίδα Ζωροαστρών και πρώην Μήδων μάγων, την οποία πάλι ο ευεργέτης της ανθρωπότητας, Ηρόδοτος, την αναφέρει ως όαση Μαγκούς (μεταλεξανδρινή Αντιόχεια, σημερινή Μερβ, προστατευόμενη από την Ουνέσκο).

Τελετουργικά

Φορούν ανοιχτόχρωμα ρούχα από μαλλί προβάτου ως ένδειξη φωτός κι αγνότητας, κι εκδηλώνουν με περιστροφικό χορό τα συναισθήματά τους, έχοντας υποστεί υπερδιέγερση. Το ποτό τους, πριν γνωρίσουν το αμπέλι, ήταν το χαόμα (αντίστοιχο με

το ινδικό σαόμα) το οποίο προερχόταν από τη ζύμωση του γνωστού κόκκινου με άσπρες βούλες παραισθησιογόνουμανιταριού amanita muscaria μαζί με άγνωστες προσμίξεις. Παλιά, συννυπήρχαν και θυμιάματα με βάση το χασίς.

Κατά το τυπικό, οι περιστροφές τους γίνονται με τα χέρια ανοιχτά σαν φτερούγες, με τη μια παλάμη να κοιτάζει προς τον ουρανό και την άλλη προς τη γη, ενώ ο λαιμός τους γέρνει προς τον ένα ώμο. Καθώς στροβιλίζονται, οι φούστες τους δεν πρέπει να ακουμπούν μεταξύ τους αλλά ούτε και στη γη, αναπαριστώντας τις περιφορές των πλανητών, το άδηλο κισμέτ και τους κύκλους της ζωής.

Οι περιστροφές τους αυτές που εκτελούνται με συνοδεία μουσικών οργάνων, συνήθως τουμπελέκι, αυλού ή μπαγλαμά, έχουν σκοπό την εξωτερίκευση της βαθύτερης ουσίας της φύσης του Θεού, και το biofeedback φύσης - Θεού - ανθρώπων.

Απόηχός τους είναι ο «ελληνικός» χορός «ζεϊμπέκικος», με μεγαλύτερη τυπική εκδήλωση αυτής των συλλόγων σφαγέων κι εκδορέων (χασάπηδων) της Κων/λης, των αυτοαποκαλούμενων «παιδιών του Μεγαλέξανδρου» που εκτελείτο κάθε χρόνο στον ιππόδρομο.

Α. ΤΑΓΜΑΤΑ ΑΛΕΒΙΤΙΚΑ ΣΙ(Χ)ΙΤΙΚΗΣ ΚΑΤΑΓΩΓΗΣ

* Μπεκτασήδες. Ιδρυτής Χατζή Μπεκτάς ή Σεγίτ Μουχάμετ Μπεκτάς Βελή: γεννήθηκε το 1247 στην πόλη Νισαπούρ του Χορασάν έχοντας θεωρούμενη καταγωγή εκ της φύτρας του Αλη- Μωάμεθ. Σπούδασε θεολογία κοντά σε διάσημο χότζα του Τουρκεστάν και ταξίδεψε στη Μέκκα, τα Ιεροσόλυμα και στη Δαμασκό - κοιτίδες τότε έντονων θρησκευτικών ζυμώσεων. Το 1281 έφτασε ως νηστεύων μοναχός στη χώρα των Ρουμί (κεντρική Μικρασία) κι έφτιαξε τεκέ στο Κιρ Σείρ της Καππαδοκίας. Σύντομα απέκτησε φήμη σε σημείο που ο Οσμανλίδης σουλτάνος Οχράν που τον επισκέφτηκε να ευλογηθεί, τον κάλεσε να ονοματίσει και να ευλογήσει τον τότε για πρώτη φορά ετοιμαζόμενο τακτικό στρατό, που προήρχετο κυρίως από τη στρατολόγηση χριστιανοπαίδων. Το όνομα το έδωσε ο ίδιος Χατζη Μπεκτάς και ήταν «Γενίτς Ερι» (Νέος Στρατός), που μπορεί και να σημαίνει (ταυτιζόμενος με τη γλώσσα μας) και γέννα προβάτων προορισμένα για να σφάζουν. Κατά τη διάρκεια της ευλογίας του, καθώς το μανίκι από το χέρι του που ακουμπούσε στο κεφάλι των νεοσυλλέκτων έπεφτε στον ώμο τους, το τυποποίησαν με πανί να κρέμεται από το σαρίκι τους στον ώμο. Επίσης, είχαν σύμβολο κι ένα κουτάλι, καθόσον έτρωγαν (αρχικά) από το ίδιο καζάνι με το σουλτάνο. Πέθανε το 1338 στο Καρά Χουγιού και το μαυσωλείο του (τσουρμπάς) έγινε τόπος προσκυνήματος, δημιουργώντας τον πυρήνα των αλεβιτών μπεκτασήδων.

Κυριότερες διακλαδώσεις:

* Μπαμπαγκιάνηδες («ορθόδοξοι», ιδρυτής ο Μπαλήμ Σουλτάν με ιδιαίτερο γνώρισμα τα σκουλαρίκια στα αυτιά), αναφέρονται και ως Μπαμπαϊλέρ (πατερικοί).

* Τσελεμπήδες («απόγονοι», ιδρυτής ο Σεγίτ Αλή ή Τιμούρ Τας με ιδιαίτερο γνώρισμα τα κόκκινα σκουφιά), αναφέρονται και ως Καζηλμπάσηδες (κοκκινοκέφαλοι ή κοκκινόσκουφοι).

* Αχήδες (αδελφοί).

* Ταχτατζήδες (μπεκτασήδες των δασών).

* Τσεπίνηδες (των βόρειων δασών).

* Απτάληδες (Αιγυπτιο-Κόπτες στην καταγωγή)

* Χαβλετήδες (απομονωμένοι ασκητές). Ιδρυτής ο Χοράσμιος Σερατζούν Ομέρ.

Κυριότερες διακλαδώσεις:

* Ρουσσενιανικοί (φωτεινοί).

* Τζεμαλικοί (τοποτηρητικοί).

* Αχμεϊτικοί (πρωτο-παληκαράδες).

* Σεμεϊγικοί (της αρετής).

* Καδηρήδες (θεοσοφιστές): Ιδρυτής τους ο Περσοάραβας θεοσοφιστής Αβδούλ Καδήρ.

Κυριότερες διακλαδώσεις:

* Εκπμεριέ (ιδρυτής τους ο Αλ Αραμπί, δάσκαλος θεοσοφίας).

* Εσρεφιέ (ιδρυτής ο Αβδουλάχ Ρουμί).

* Ισμαηλήτες (ιδρυτής ο Ισμαήλ Ρουμί).

* Χαλισιέ (ιδρ. ο Ελ Ταλιμπανί).

* Ισμοιγέοι (κρυπτοχριστιανοί).

* Αλφαβητιστές (ιδρυτής ο Αλ Φαλζουλλάχ με φιλοσοφία ότι όλα κρύβονται στο σημειογραφισμό της γλώσσας).

* Ρουφαήδες (ωρνώμενοι Δερβίσηδες) Ιδρυτής τους ο Ελ Ρουφαϊ (δόγμα φακιρικής κατεύθυνσης).

Β. ΤΑΓΜΑΤΑ ΑΛΕΒΙΤΙΚΑ ΣΟΥΝΗΤΙΚΗΣ ΠΡΟΕΛΕΥΣΗΣ

* Μεβλεβήδες: Ιδρυτής ο Μεβλανά Τζαλαλ Εδίν Ρουμί (κατά λέξη, ο υπέροχος δάσκαλος της δύναμης του θεού ο Ρωμηός) Γεννήθηκε το 1207 στο Μπαχλ (Χορασάν) και ήταν γόνος άρχουσας οικογένειας της περιοχής που μετώκησε λόγω της εισβολής των Μογγόλων. Μετά από ταξίδια στη Νισαπούρ, Βαγδάτη, Μέκκα, Δαμασκό, εγκαθίσταται τελικά στην περιοχή Σύλλα του Ικόνιου όπου γνωρίζει τον περιφερόμενο σούφι μοναχό Σαμ Σουντίν από την Ταυρίδα. Κάνουν τεκέ κοντά στη χριστιανική μονή του Αγίου Χαρίτωνος και σχετίζονται με τον ιερομόναχο Ευσέβιο και τους Λάκωνες εποίκους. Ονομάζουν τον τεκέ τους τεκεσί Εφαλατούν (τεκέ του Πλάτωνα) και αρχίζουν να «μαγειρεύουν» τη σύγκλιση των θρησκειών και των φιλοσοφικών ρευμάτων. Εκεί εισάγονται για πρώτη φορά η μουσική και ο χορός, ο οποίος βασιζόταν στα στροφικά πρότυπα του Σαμ Σουντίν, από τον θάνατο του οποίου ο Μεβλανά συγκλονίζεται. Τότε γράφει τα ωραιότερα ερωτικά ποιήματά του, όπως το εξάτομο Μασνεβί, τα οποία θεωρούνται «το Κοράνι στη γλώσσα των Παχλεβί» (Περσικά εποχής Σασσανιδών – σήμερα best seller στην Αμερική). Μερικά ποιήματά του είναι γραμμένα και στην ελληνική διάλεκτο της περιοχής, αλλά κανένα στην Τουρκική γλώσσα διότι προφανώς δεν του ήταν εύκολο να γράφει. Το γεγονός αυτό παραπέμπει ότι ο Μεβλανά κατείχε τη γνώση της ελληνικής και πριν εμφανιστεί σε αυτό τον τόπο.

Στο θρησκευτικό «μαγειρείο» του, «τεκέ», κάθε Παρασκευή το βράδυ έτρωγαν όλοι σε μια κοινή τράπεζα, μη αποκλειόμενων των γυναικών, συστήνοντάς τους να είναι ασκεπείς. Το φαγητό άρχιζε με νερό (εξαγνισμός), κατόπιν σερβίρετο ψωμί και αλάτι (αδελφοποίηση) το οποίο ελάμβαναν με τα 3 δάχτυλα (ως τριάς) και στο τέλος του γεύματος, το οποίο ήταν προσεγμένο κι επικούρειο, σερβίροντο παραδοσιακοί ιδιότυποι (κρεατο)λουκουμάδες. Στις απογευματινές συζητήσεις

κυριαρχούσε ο καφές. Πέθανε το 1273. Στη κηδεία του, που ονομάστηκε «νυμφική νύξ», έκλαψαν όπως λέγεται όλες οι θρησκείες. Παρέστη ο σουλτάνος, του οποίου όπως λέγεται είχε ευλογήσει το σπαθί, συνυπήρξε κρατική μουσική και κρατήθηκε πένθος 40 ημερών στη χώρα, ενώ μοιραζόντουσαν τρόφιμα στους φτωχούς και οι αξιωματούχοι δεν χρησιμοποιούσαν άλογα. Το σώμα του αποτέθηκε δίπλα σε σκήνωμα άγνωστου χριστιανού μοναχού που εικάζεται πως ήταν του ηγούμενου της μονής του Αγίου Χαρίτωνος (πρώην Παναγίας), αλλά από τα ποιήματά του δεν αποκλείεται να είναι του Σαμ Σουντίν, με τον οποίο είχε μια σχέση αρχαιοελληνικά ερωτική, Πλάτωνα – Σωκράτη. Το σκήνωμά του στο Ικόνιο είναι τόπος προσκυνήματος, θεωρούμενος και από τους μουσουλμάνους ως εκ των μεγαλύτερων αγίων. Υπήρξε, όμως, ο Μεβλανά, μουσουλμάνος;

* Νακσημεντήδες (Χοτζάδες). Ιδρυτής τους φέρεται ο Μεχμέτ Νακσημεντής ή Χατζογκιάν από τη Μπουχάρα. Τυπικά φαινόμενά τους είναι η ονειρομαντεία, το κομπολόι και η εκμηδένιση της ατομικότητας λόγω του κισμέτ.

Κυριότερες διακλαδώσεις:

* Χαληντιέ (άνευ τυπικής αμφίεσης).

* Σουλειμαντζί (συντρητικοί κι εχθρικοί σε νεωτερισμούς).

* Νουρζτού (σύγχρονοι), ιδρυτής τους ο Σάιτ Νουρσίμ και σημερινός ηγέτης ο [Φετουλάχ Γκιουλέν](#), πρώην ιμάμης, δημιουργός ενός τεράστιου δικτύου σχολείων κι εκπαιδευτικών ιδρυμάτων και εκτός της Τουρκίας.

Γ. ΤΑΓΜΑΤΑ ΑΙΡΕΤΙΚΑ ΚΑΙ ΣΧΕΤΙΖΟΜΕΝΑ

- * Αλλαλούιτες: Συριακό, Αδωνητικό-ισλαμικό.
- * Ντονμέδες: Μωαμεθανοί κρυπτοεβραίοι.
- * Δρούζοι: Κράμα μονοθειστών Συρίας, Λιβάνου, Γαλιλαίας.
- * Σαβαίοι : Μεσοποτάμιοι οπαδοί του Ιωάννη του Βαπτιστή.
- * Γεζίτες: Χριστιανοί στη μουσουλμανική αυλή.
- * Σταυριώτες: Κρυπτοχριστιανοί του Πόντου.
- * Γιουρούκοι: Πρωτοελλήνως Μικράς Ασίας.
- * Ασασίνοι («χασισωμένοι» κατά τους δυτικούς) ή Ρέφκιε (σύντροφοι κατά τους ιδίους): Ακραίο σιιτικο-ισμαηλητικό, σχετιζόμενο σήμερα με την Αλ Κάιντα και τον Μπιν Λάντεν.

Παραδοσιακοί Αλεβίτες ποιητές και μουσικοί

Γιουνούς Εμρέ, Μεβλανα Ρουμί, Πίρ Σουλτάν Αμπτάλ, Αχμέτ Γιασεβί, Χαϊρέτ και Ζικρί Μπαμπά, Καϊγκουσούρ Αμνταλί, Ισμαήλ Οσμέν, Ελ Χαραμπί, Εσρεμί Ρουμί, κ.α. / Αζί Σάγκ, Μουσά Έρογλου, Έρνταλ Έρζισκαν, Μέρκαν Ντέντε, κ.ά.

ΑΛΛΗΛΟΚΑΤΗΓΟΡΙΕΣ ΣΟΥΝΙΤΩΝ / ΑΛΕΒΙΤΩΝ

Οι σουνίτες κατηγορούν τους Αλεβίτες ως ετερόδοξους, σχισματικούς, προδότες και ανήθικους.

Οι αλεβίτες τους ανταπαντούν με τη σειρά τους ότι είναι υποκριτές. Το Κοράνι δεν λέει πουθενά για 5 προσευχές την ημέρα, ούτε ζητά τζαμί, ούτε αναφέρει προσκύνημα στη Μέκκα. Ούτε δημιουργεί διαστάσεις στους ανθρώπους, αλλά το αντίθετο προκύπτει, και ότι οι σουνίτες το διαστρέβλωσαν με σκοπό το ατομικό τους όφελος. Ούτε απαιτείται η σαρία (υπό την έννοια της μουσουλμανικής και μόνο αδελφότητας), ούτε να υπάρχουν ουλεμάδες (νομο-διδάσκαλοι του Κορανίου), ούτε χρειάζεται μαντίλα (η οποία μάλιστα τον τελευταίο καιρό είναι και της μόδας). Ούτε απαγορεύει πουθενά το ποτό, το αντίθετο προκύπτει, καθόσον ο οίνος ο οποίος αναφέρεται σε δείπνο του Αλή (επί του οποίου ο Μωάμεθ προσήλθε ταπεινός) ευφραίνει την καρδιά.

"Εμείς είμαστε οι συντηρητές της αυθεντικής τουρκικής κουλτούρας", συμπληρώνουν. Και καθώς οι θρησκείες είναι θραύσματα μιας μοναδικής θρησκείας που έχει ως σκοπό την ενανθρώπιση, οι Έλληνες, Πέρσες, Αρμένιοι, Κούρδοι και οι λοιπές κοινότητες πρέπει να ιδωθούν κάτω από το πνεύμα της φιλοσοφίας τους. Οι Δυτικές επιδράσεις και η βαθειά Ανατολή είναι η Τουρκία, υποστηρίζουν, δημιουργώντας μια θρησκεία ενίοτε κατάλληλη για τον πληθυσμό της.

Οι ίδιοι θεωρούν τους εαυτούς τους, καθόσον πολλά υπομένουν, κάτι μεταξύ Άγιου Φραγκίσκου της Ασίζης και Μαχάτμα Γκάντι. Ο Αλή ήταν προστάτης των φτωχών, οι γιοί του Χασάν και Χουσεΐν μάρτυρες των στερημένων, ο σκοπός του κάθε καλού αλεβίτη είναι η απελευθέρωση του ανθρώπου από τις τυραννίες, απ' όπου αυτές και αν προέρχονται. Και στη συγκεκριμένη περίπτωση, εδώ, στην Τουρκία, από τους

φονταμενταλιστές σουνίτες, οι οποίοι επιβάλλουν την καταπιεστική ελίτ που αλλάζει το πλαίσιο δομής αυτής της χώρας.

Σε γενικές γραμμές, η καχυποψία και η προκατάληψη χωρίζει σουνίτες / αλεβίτες, που σε ορισμένες περιοχές φτάνει στα ύψη, με τους σουνίτες να είναι έντονα επιθετικοί. Κλείνουν τους τεκέδες των αλεβιτών, παίρνουν τα χρήματα από τους τσουρμπέδες τους που τους κάνουν ατραξιόν - κόβοντάς τους παράλληλα το νερό, προσπαθώντας πότε με το καλό και πότε με τον εξαναγκασμό να τους αλλαξοπιστήσουν και να τους απορροφήσουν.

Αλλά, ας δούμε τη μεταστροφή του οθωμανικού κράτους από αλεβιτικό σε σουνιτικό, παρατηρώντας και από τις δυο πλευρές το ίδιο νόμισμα για να έχουμε μια πιο αντικειμενικά χροιά στα πράγματα.

ΑΛΕΒΙΣΜΟΣ ΕΠΙ ΣΕΛΤΖΟΥΚΩΝ

Η αρχή του «Τουρκικού» κράτους θεωρητικά ξεκινά από τους Σελτζούκους μετά την ήττα του «Βυζαντινού» αυτοκράτορα Ρωμανού του Δ στη μάχη του Μαντζικέρτ (1071). Τα εισαγωγικά στη λέξη «Βυζαντινού» τίθενται διότι ο όρος αυτός πρωτοεμφανίστηκε το 1562 από τον Γερμανό Yeronimus Walf, απαξιωτικά, για να διαχωρίσει την Αγία Ρωμαϊκή (κι επομένως αρία-καθαρή) Γερμανική αυτοκρατορία από την Ανατολική (τη θεωρούμενη «αχταρμά» - μίγμα λαών). Πέραν του γεγονότος αυτού, το οποίο απλώς το καταγράφουμε, δεν έχουμε πρόβλημα να αποδεχτούμε και το ότι οι Σελτζούκοι μετά τη νίκη τους στο Μαντζικέρτ φέρθηκαν στον «Βυζαντινό» τραυματισμένο αυτοκράτορα άψογα, ελευθερώνοντάς τον να πάει «σπίτι του».

Η μάχη του Μαντζικέρτ δεν ήταν απλά μια νίκη κάποιας Τουρκομάνικης φυλής υπό την ηγεσία ενός λιονταριού του βουνού (Αρπ Ασλάν) έναντι των «πολιτισμένων» Δυτικών, αλλά κι ένα μάθημα πολιτισμού με ράπισμα, κι έτσι πρέπει, κάποτε, να ιδωθεί. Με τον τρόπο τους αυτό οι νικητές καθιερώθηκαν πιο αποδεκτά από τον πληθυσμό των σκληρά δοκιμαζόμενων «Ρωμιών» που είχαν γονατίσει από τους φόρους και τις ραδιουργίες των μεγαλοτσιφλικάδων στη συμπεριφορά, Βυζαντινών. Ούτως ή άλλως, παρότι οι Σελτζούκοι είχαν γίνει μουσουλμάνοι, διαπνεόντουσαν και από ανεξίθρησκες έως κρυπτο-χριστιανικές αρχές, από τις επιμειξίες που είχαν με τους ντόπιους. Οι περισσότεροι σουλτάνοι είχαν γυναίκες χριστιανές (διότι το θεωρούσαν αυτό αρχικά τιμή τους), οι οποίες με τη σειρά τους ανέτρεφαν με ανάλογες θρησκευτικές πεποιθήσεις, έστω κι εμμέσως, τα παιδιά τους.

ΑΛΕΒΙΣΜΟΣ ΕΠΙ ΟΘΩΜΑΝΩΝ

Όταν η φυλή του Οσμάν μάζεψε κάτω από την αιγίδα της ταμουςουλμανικά οτζάκια, διαπνεόταν κι αυτή από κρυπτο-χριστιανικές αρχές.

Ο Μωάμεθ ο Φατίχ (πορθητής), για να πάμε κατευθείαν στον πιο σημαντικό για εμάς «Τούρκο» σουλτάνο, ήταν παιδί μιας ταπεινής χριστιανής και του Οθωμανού σουλτάνου Μουράτ του Β'. Όταν η μητέρα του Μωάμεθ πέθανε σε νεαρή ηλικία, την ανατροφή του μικρού την ανέλαβε η νέα γυναίκα του πατέρα του, η Μάρα, επίσης χριστιανή, κόρη του ηγεμόνος της Σερβίας Γεωργίου Μπράνκοβιτς. Ο Μωάμεθ, ο οποίος ως το τέλος της ζωής του έτρεφε μεγάλη αγάπη για τη θετή μητέρα του, μεγάλωσε περισσότερο με χριστιανικές αρχές παρά με μουσουλμανικές του πατέρα του, και δεν θα ήταν υπερβολή να τον χαρακτηρίσουμε [κρυπτο-χριστιανό αλεβίτη](#).

Κατά την πολιορκία της Κωνσταντινούπολης, στους ιστορικούς αναλυτές κυριαρχεί ένα ερώτημα σχετικό με το ποιοι ήταν οι «έξω» και ποιοι οι «μέσα», τι εθνότητα είχαν και σε ποια θρησκεία πίστευαν. Όλοι οι μοναχοί και ο ανθενωτικός κλήρος του Βυζαντίου είχαν ταχθεί με τους πιο «βολικούς» Οθωμανούς παρά με τους Λατίνους, μέχρι και ο πρωθυπουργός του Βυζαντίου, ο Νοταράς, προτιμούσε φανερά να δει την πόλη με σαρίκι τουρκικό παρά με τιάρα παπική. Το Βυζάντιο (Κωνσταντινούπολη) ήταν ένα σταυροδρόμι λαών. Τα τείχη την εποχή της πτώσης της τα υπεράσπιζε ένας αυτοκράτορας με εκτενή γονίδια καταγωγής, και πολεμιστές με ανάλογα επίσης, ως και Τούρκους υπερασπιστές είχε μέσα της η πόλη, ενώ στους έξω κυριαρχούσε ένα μεγάλο πλήθος αλεβιτών και χριστιανών.

Όπως αποκάλυψαν πρόσφατα οι ίδιοι οι Τούρκοι, όταν ο τάφος του Μωάμεθ του Πορθητή βρέθηκε τυχαία επί Αμπτούλ Χαμίτ του Δ' να επικοινωνεί με το ναό των αγίων Αποστόλων που

ανήκε στο πατριαρχείο και ανοίχτηκε, ξανακλείστηκε διότι μέσα του βρέθηκαν χριστιανικά σύμβολα, ίσως και σταυρός. Το γεγονός αυτό αν κοινοποιείτο θα άλλαζε τα πλαίσια του προσδιορισμού της τότε λεγόμενης μουσουλμανικής - Οθωμανικής αυτοκρατορίας. Είναι επίσης γνωστό πως πνευματικός του Μωάμεθ ήταν ο πατριάρχης Γεννάδιος, κατά τα λεγόμενά του Έλληνας - μη Έλληνας, αλλά Χριστιανός.

Σε μια ανάλυση του χριστιανισμού προκύπτουν πολλά Ανατολικής προέλευσης στοιχεία. Πέραν αυτών, η Οθωμανική αυτοκρατορία (όπως και η Βυζαντινή την εποχή της ακμής της) κατ' όνομα ήταν μουσουλμανική, εμφανίζοντας και μη μουσουλμανικές επιδράσεις, όπως την ύπαρξη μοναχών και μοναστηριών, τα οποία ο Μωάμεθ (παρότι τα σεβόταν) δεν τα υιοθετούσε. Άρα, μιλάμε για μια ψευδομεταμόρφωση ιδεών με επίκεντρο τη «μεταφυσική» Καππαδοκία, η οποία όπως οι έρημοι της Συρίας και Αραβίας συναποτελούσε πόλο μοναχισμού μιας συγκλητικής σε πλαίσια μονοθεϊστικής θρησκείας.

ΕΙΣΑΓΩΓΗ ΤΩΝ ΑΛΕΒΙΤΩΝ ΜΟΝΑΧΩΝ ΣΤΟ ΚΟΣΜΙΚΟ ΚΡΑΤΟΣ

Μια σημαντική αλλαγή του αλεβιτικού δόγματος του Οθωμανικού κράτους άρχισε να συμβαίνει επί της ακμής των αλεβιτών την εποχή του σουλτάνου Βαγιαζήτ Β' (γιου του Μωάμεθ του πορθητή) ο οποίος εκθρονίστηκε από το γιό του Σελήμ και κατόπιν δηλητηριάστηκε στο δρόμο προς την εξορία.

Ο Βαγιαζήτ Β', είχε ασπαστεί τον αλεβισμό επί του μπεκτασή ηγέτη τους Μπαλήμ, του επονομαζόμενου «σουλτάνου του εσωτερικού κόσμου», σε επίσημη τελετή που είχε γίνει στα ανάκτορα του Τοπ Καπί. Εκεί, ο γέρο Βαγιαζήτ δέθηκε με την παραδοσιακή τριχιά των προβάτων των αλεβιτών «ιερέων», σύρθηκε ως αμνός και ταπεινώθηκε. Οι ουλεμάδες κι ένα μέρος της αυλής δεν το είδαν με καλό μάτι αυτό, τη διείσδυση και πρωτοκαθεδρία των αλεβιτών μοναχών στο κοσμικό κράτος, και προσέγγισαν καθώς φαίνεται το γιό του Βαγιαζήτ, τον Σελήμ, τον επονομασθέντα Γιαβούζ, που σημαίνει δυνατός και απαίσιος (εξαρτάται από ποια μεριά τον βλέπεις).

Την ίδια εποχή η γειτονική Περσία είχε ασπαστεί και αυτή τον αλεβιτισμό από τον σουφίζοντα ασκητή Ισμαήλ, ο οποίος εδραίωσε τη δυναστεία των Σαφαβιδών, που θα μπορούσε να λεχθεί ιερατοκοσμική δυναστεία. Το γεγονός αυτό του θεοκρατικού προσανατολισμού της Περσίας εύρισκε θετική ανταπόκριση στη καρδιά της Μικρασίας, στην Καππαδοκία, όπου βρισκόταν ο σκληρός πυρήνας των αλεβιτών ασκητών, οι οποίοι προσχώρησαν στο συγγενή τους σαχ-σουλτάν πάτρωνα Ισμαήλ. Το θέμα της αλεβιτικής γιγάντωσης έπαιρνε ανησυχητικές διαστάσεις καθώς επεκτεινόταν και προς την Καραμανία (την αρχαία Λυκία), και όταν ο Σελίμ ανέλαβε, άρχισε τη δράση.

1. Πρώτη σφαγή Αλεβιτών επί Σελήμ

Ο Σελίμ, με τις πρώτες φράσεις του «δυο σούφι χωρούν στο ίδιο χαλί, όχι όμως δυο σουλτάνοι», ξεκαθαρίζει αμέσως την κατάσταση. Κάνει καταγραφές των αλεβιτών που είχαν προσχωρήσει στον Ισμαηλιτισμό και σκοτώνει κάπου 40.000 μπαμπάδες τους για ν' αντιμετωπίσει το πρόβλημα εν τη γενέσει του. Κατόπιν, στρέφεται κατά του κιζήλμπαση Ισμαήλ και στη μάχη που γίνεται στο Τσαλντιράν το 1524 τον νικά με τη χρήση πυροβόλων όπλων που μόνο αυτός κατείχε.

Μετά επεκτείνεται προς τη Συρία, Άγιους τόπους, Αραβία, Αίγυπτο, μέχρι και την Αλγερία, όπου αναγορεύεται στη Μέκκα και Μεδίνα προστάτης του σουνισμού. Επιστρέφοντας στην Κων/λη συνεχίζει τις διώξεις αλεβιτών, κλείνει τεκέδες και άγνωστο ακόμα πόσους πήρε ο χάρος ή ο Κεράτιος κόλπος σε τσουβάλια.

Κάτι που μας ενδιαφέρει, εδώ, είναι πως ένα μέρος των Καραμανών που είχαν προσχωρήσει στην πίστη του Αλή αναγκάζονται να εγκαταλείψουν τις εστίες τους καταλήγοντας φυγάδες στη Μακεδονία όπου παίρνουν το επωνύμιο «Καραμανλήδες».

2. Δεύτερη σφαγή Αλεβιτών επί Μαχμούτ Β΄

Παρά την εξόντωση των 40.000 αλεβιτών μπαμπάδων από τον Σελήμ και του διωγμού που επακολούθησε, οι αλεβίτες σύντομα ανέκαμψαν, και επί του γιου του Σελήμ αναρριχώνται ξανά στην εξουσία τείνοντας να δημιουργήσουν ένα κράτος μέσα στο οθωμανικό κράτος με προπύργια και στην περιφέρεια αυτού, απειλώντας το σουλτάνο, ο οποίος από στρατιωτικής πλευράς βρισκόταν έρμαιος στα χέρια των μπεκτασήδων γενιτσάρων.

Την κατάσταση αυτή αποφάσισε να τη διορθώσει το 1828 ο σουλτάνος Μαχμούτ ο Β, ο επονομαζόμενος αναμορφωτής. Αφού δημιούργησε νέο σώμα τακτικού στρατού, συγκέντρωσε τους Γενίτσαρους στον ιππόδρομο της Κων/λης και τους εξόντωσε δια πυροβόλων όπλων, όλους. Κατά τον τρόπο αυτό, ο στρατιωτικός βραχίονας των αλεβιτών, οι γενίτσαροι, οι οποίοι τα τελευταία χρόνια είχαν εκτραπεί του ρόλου τους και προσδιόριζαν σουλτάνους, έχοντας επιπρόσθετα γίνει μάλιστα και για το λαό, έπαυσαν να υπάρχουν δια παντός.

Πολλοί αλεβίτες αναγκάζονται τότε να εγκαταλείψουν την Κων/λη, ηγέτες τους θανατώνονται, οι τεκέδες τους γκρεμίζονται ή κλείνουν και ο αλεβιτισμός δέχεται το δεύτερο μεγάλο πλήγμα.

Επαναπροσδιορισμός των Αλεβιτών επί Κεμάλ

Παρά τις διώξεις του, ο αλεβιτισμός συνέχισε να υπάρχει. Το 1923 υποστηρίζουν τον Κεμάλ, ο οποίος ήταν σε ορισμένες θέσεις αλεβίτης, ο οποίος τους υπόσχεται ανασύσταση του κράτους, δημοκρατία και λαϊκή κυριαρχία. Παραταύτα, μόλις οι πρώτοι αλεβίτες αρχίζουν να επανεμφανίζονται στις μεγάλες πόλεις, οι Κεμάλ και Ινονού με το νόμο της 30ης Ιουνίου του 1925 αποφασίζουν το κλείσιμο των τεκέδων και τσουρμπέδων τους, εντάσσοντάς τους ή ως απλούς πολίτες στο Τουρκικό πλέον κράτος ή σε περίπτωση μη συμμόρφωσής τους στο περιθώριο, ως πολίτες β' κατηγορίας.

Ένταση Αλεβιτών και Τουρκικού κράτους

Από 1950 αρχίζει έντονη ένταση των αλεβιτών με το Τουρκικό κράτος. Πολιτικά, εντάσσονται στην αριστερά υποστηρίζοντας τον ουμανισμό και την επέκταση της δημοκρατίας αλλά και πολλοί τάσσονται ενεργά στον μαρξισμό, δίνοντας μια ανάλογη χροιά στο πολιτικό τους πρόσωπο.

Το 1978 στην πόλη Κανχαμανράς γίνεται σφαγή 300 αλεβιτών από Τούρκους εθνικιστές, τους «γκρίζους λύκους». Είναι η εποχή της αρχής ενός νέου απαρχαίντ, στη διαδρομή του οποίου οι αλεβίτες μετρούν κατά τα λεγόμενά τους ως σήμερα 8.000 νεκρούς.

Το 1980 ο Εβρέν τους θέτει ξανά στο περιθώριο απαγορεύοντας τις συναθροίσεις τους.

Το 1985 ο Οζαλ (Κούρδος κρυπτο-αλεβίτης) προσπαθεί να τους εντάξει στη νεα ισλαμική του σύνθεση. Μορφωμένοι αλεβίτες αναδύονται ως η φιλελεύθερη πνευματική ελίτ της χώρας.

Από το 1989 ο φιλικά προσκείμενός τους αριστερός τύπος, αρχίζει να τους χαρακτηρίζει ως διαφορετική θρησκεία.

Το 1993 επί Τσιλέρ, «γκρίζοι λύκοι» βάζουν φωτιά στο ξενοδοχείο Medimak στη Σεβάστεια που είχαν συγκεντρωθεί σε γιορτή τους και καίνε 35 άτομα.

Το 1995 οι μη συμμορφούμενοι αλεβίτες μετρούν 15 θύματα. Στις δημοτικές εκλογές της Κων/λης εκτελούνται επιθέσεις εναντίων τους όπου καταστρέφονται τόποι συγκέντρωσης και καφενεία τους. Πλήθη Αλεβητών διαδηλώνουν στους δρόμους προσπαθώντας να φτιάξουν νέο κόμμα, πράγμα που πολλοί φοβούνται ότι αυτό θα οδηγήσει σε εμφύλιο πόλεμο.

Το 1997 οι Ντεμιρέλ και Γιλμάζ, προσπαθώντας να τους ηρεμήσουν, μετέχουν σε γιορτές της μνήμης του ιδρυτή τους, Χατζή Μπεκτάς Βελή.

Τάση ανεξαρτητοποίησης

Το 2003 με αφορμή τις νέες ταυτότητες της Τουρκίας όπου αναγράφεται το θρήσκευμα αλλά όχι το δόγμα (π.χ.

Μουσουλμάνος και όχι σουνίτης ή σιίτης) διαδηλώνουν ζητώντας να αναγνωριστούν ως ανεξάρτητη θρησκεία.

Το 2004 ο μετριοπαθής Ερντογάν, τον οποίο είχαν υποστηρίξει για να εκλεγεί, προσπαθώντας να κρατήσει ισορροπίες, δηλώνει ότι ο αλεβισμός δεν είναι ανεξάρτητη θρησκεία αλλά η ουσία της Τουρκίας. Ομοσπονδίες αλεβιτών τον κατηγορούν για έλλειψη σεβασμού και τον καλούν να τα συζητήσουν.

Τον ίδιο χρόνο, η Ευρωπαϊκή Επιτροπή για την ένταξη της Τουρκίας στην Ε.Ε. κάνει πρώτη φορά λόγο για καταπίεση αλεβιτών, βρισκόμενη σε σύγχυση αν πρόκειται για αίρεση ή για ανεξάρτητη θρησκεία.

Τον Ιανουάριο του 2008, πλήθος αλεβιτών πραγματοποιεί πορεία στην Άγκυρα με αιτήματα τον απεγκλωβισμό τους από το υποχρεωτικό μάθημα των θρησκευτικών, την αποκατάσταση του ξενοδοχείου Medimak ως σύμβολο - μουσείο, τη διάλυση του σημαντικού Υπουργείου Θρησκευτικών Υποθέσεων της χώρας και την ισότιμη αντιμετώπισή τους από το κράτος.

Το 2009, η έκθεση του State Department για τα ανθρώπινα δικαιώματα αναφερόμενη στη Ελλάδα, κάνει μνεία για 3000 αλεβήτες Πομάκους της Δ. Θράκης ως καταπιεζόμενη θρησκευτική κοινότητα από τους σουνίτες μουσουλμάνους, εννοώντας εμμέσως πλην σαφώς την διείσδυση της τουρκικής πολιτικής στην Ελλάδα.

Στις αρχές του 2010, πρόεδρος συνδέσμου αλεβιτών τιθέμενος αλληλέγγυος με τον πατριάρχη Βαρθολομαίο που είχε πει ότι βρίσκεται στην Τουρκία σαν εσταυρωμένος, δηλώνει ότι και οι αλεβίτες βρίσκονται στη μέγγενη (σφιγκτήρα) του Τουρκικού κράτους. Οι σχέσεις πατριαρχείου – αλεβιτών υπήρξαν από παλιά αλληλέγγυες.

Τον ίδιο χρόνο, το Ευρωπαϊκό δικαστήριο για τα ανθρώπινα δικαιώματα δικαιώνει την προσφυγή ενός Τούρκου υπηκόου - αλεβίτη στο θρήσκευμα που είχε ζητήσει να αναγράφεται στην ταυτότητα η πραγματική του θρησκεία.

Προς το τέλος του χρόνου, ομάδες αλεβιτών κάνοντας καθιστή διαμαρτυρία στην Άγκυρα για την εφαρμογή των αποφάσεων του Ευρωπαϊκού Δικαστηρίου για τα ανθρώπινα δικαιώματα, προπηλακίζονται και δέχονται επιθέσεις από φοιτητές.

Τον Δεκέμβρη ο Ερντογάν, για να κρατήσει πάλι τις ισορροπίες και εν όψει νέων εκλογών, αποδέχεται να μισθοδοτούνται από το κράτος σε ορισμένες όμως περιοχές οι αλεβήτες μπαμπάδες, όπου οι σύλλογοί τους το αρνούνται. Προκύπτει, όμως, κατά τον Ερντογάν, ότι δεν είναι ενωμένοι.

Η σημερινή κατάσταση αλεβιτών-Τουρκίας παραμένει έκρυθμη, ως μια βόμβα που ή θα εκραγεί ή θα αποσυντεθεί στο Τουρκικό κράτος.

ΑΛΕΒΙΤΕΣ ΚΑΙ ΕΛΛΑΔΑ

Η συμπεριφορά των αλεβιτών έναντι της Ελλάδας υπήρξε τρισυπόστατη: 1) Φιλλελληνική, 2) Ανθελληνική και 3) Επαμφοτερίζουσα έως ουδέτερη. Ως παραδείγματα μπορούν να αναφερθούν:

Αλή Πασάς. Υπήρξε σημαντικός αλεβίτης καθόσον αλεβιτοποίησε το 1/4 σχεδόν της Αλβανίας (φυλή των Τόσκηδων). Η συμπεριφορά του υπήρξε φιλελληνική, τα Γιάννενα της εποχής του υπήρξαν φυτώριο αγωνιστών της επανάστασης του 1821. Ήταν, όμως, φιλέλληνας ή νοιαζόταν για τον εαυτό του, ονειρευόμενος το ανεξάρτητο κράτος της Ηπείρου; Κανείς δεν μπορεί να απαντήσει για τα εσώψυχα της αλεπού του Τεπελενίου.

Ένας άλλος μπεκτασής, γιος χριστιανού ιερέα, ο Χουρσίτ Πασάς, ο οποίος ήταν πρωθυπουργός του Δοβλετίου (Βεζύρης) και κατέπνιγε επαναστάσεις στα Βαλκάνια και στην Ελλάδα, έστειλε το κεφάλι του ομόδοξου Αλή Πασά σε αλεβιτικό σάκο στο σουλτάνο.

Ο Οδυσσέας Ανδρούτσος, μια από τις πιο μεγάλες και αγνές μορφές της Ελληνικής επανάστασης είχε εισαχθεί στο μπεκτασισμό. Κατηγορήθηκε ως τουρκόφιλος, αντίχριστος και προδότης, φυλακίστηκε και δολοφονήθηκε. Παραταύτα, προέκυψε πως ήταν θύμα σκευωρίας, αλεβίτης μεν, αλλά ως το μεδούλι Έλληνας.

Στρατηγός Βαρνακιώτης: Ίσως η πιο άγνωστη και ηγετική μορφή της έναρξης της επανάστασης του '21, μια σκισμένη σελίδα στην πρόσφατη ιστορία μας. Πρώτος πήρε τουρκική πόλη και πρώτος εγκατέλειψε. Τον κέρδισε ως φαίνεται ο αλεβιτισμός περισσότερο από την Ελλάδα ή η σύνεση από τις δολοπλοκίες. Το θέμα είναι ότι τα παράτησε, κάνοντας τον Κάλβο έξαλλο να γράψει την επονείδιστη ωδή.

Αλεβίτες: πρόκειται για διαφορετική θρησκεία ή για το βαθύ κράτος της Τουρκίας με προβιά ερίου;

Εδώ είναι δύσκολο ν' απαντήσει κάποιος. Ως εκ τούτου η θέση του όντως αξιόλογου γεωστρατηγιστή Δημ. Κιτσίκη που πιστεύει ότι ο αλεβιτισμός είναι πολύ θετικός για την Ελλάδα, ίσως είναι επικίνδυνα ακραία. Αλεβίτες επί Κεμάλ συνέπραξαν με Κούρδους στη καταστροφή της Σμύρνης και οι γενίτσαροι βρίσκονται ακόμα νωποί στη μνήμη μας και Εϊβαλλάχ φωνάζουν. Προσωπικά, ίσως είναι πιο φρόνιμο και σίγουρο για την Ελλάδα το δόγμα του Κολοκοτρώνη: Η Ελλάδα με την Ελλάδα και μόνο από την Ελλάδα.

Ποια πρέπει να είναι η συμπεριφορά μας ως Έλληνες απέναντι στους Αλεβίτες;

Σαφώς και πρέπει να υποστηριχτούν οι άνθρωποι αυτοί τη στιγμή που διώκονται και βρίσκονται καταπιεσμένοι. Η ορθόδοξη πολιτική πρέπει να στηρίζεται στην ορθόδοξη συμπεριφορά και όχι στην ορθοδοξία της θρησκείας, διότι προκύπτει ανορθόδοξο ιστορικά που θα καταλήξει μπούμερανγκ. Το biofeedback (βιοεπανατροφοδότηση - το «βιολογικό δούναι και λαβείν») είναι βασική αρχή της φύσης. Επομένως, ασχέτως της πίστης και της καταγωγής, εφόσον διώκονται, είναι επακόλουθο για την Ελληνική μας ανθρωπιά και σκέψη, οι άνθρωποι αυτοί να υποστηριχθούνε.

Πομάκοι αλεβίτες: ένα όνειδος συμπεριφοράς του Ελληνικού κράτους

Οι Πομάκοι της Θράκης είναι ένα παράδειγμα ακραίας καταπίεσης αλεβιτών από μουσουλμάνους που αυτοπροσδιορίζονται «Τούρκοι» μέσα στην Ελλάδα. Πέραν του ότι οι Πομάκοι είναι ιθαγενείς, πρόκειται για τη φυλή των αρχαίων Αγριάνων, Ινδοευρωπαϊκής καταγωγής - παρά τις

όποιες ασάφειες δημιουργεί ο χαρακτηρισμός αυτός - η παρουσία τους αναδύεται έντονη την εποχή του Μ. Αλεξάνδρου. Απετέλεσαν τους καταδρομείς του, έκοβαν με τα τσεκούρια τους ως πιο κοντοί και σβέλτοι τους τένοντες από τους ελέφαντες στην εκστρατεία του στη Ινδία, σκαρφάλωναν στα βράχια του φρουρίου του πατέρα της Ρωξάνης. Ο τραγικός Κλείτος, φυσιογνωμικά ένας εξ' αυτών, έσωσε τον Μακεδόνα αρχηγό του. Άσχετα λοιπόν ποιοι είναι Έλληνες, μέσα κι έξω από την Ελλάδα, το απαρτχάιντ των ανθρώπων αυτών, ειδικά εντός της χώρας μας από κάποιους που δεν θέλουν να λέγονται Έλληνες, πρέπει από αυτούς που θέλουν να λέγονται Έλληνες, άμεσα να σταματήσει.

ΑΛΕΒΙΤΕΣ, BOMBA ΣΤΑ ΘΕΜΕΛΙΑ ΤΗΣ ΤΟΥΡΚΙΑΣ

Το θέμα των αλεβιτών μπορεί να παρομοιαστεί σαν μια βόμβα που μπορεί να εκραγεί στη γειτονική Τουρκία με ακαθόριστες συνέπειες για αυτή τη χώρα και τις πέριξ ευρισκόμενες. Η βόμβα αυτή έχει ήδη ενεργοποιηθεί από την πρόσφατη ανάδυση του Τουρκο-ισλαμικού φονταμενταλισμού και ίσως να επιταχυνθεί στην πυροδότησή της από εξωγενείς παράγοντες που μπορεί να δράσουν καταλυτικά σε μια πιθανή ακραία εθνικιστική τάση της Τουρκίας, ειδικότερα όσον αφορά τη συμπεριφορά της στα πετρέλαια του Αιγαίου. Αν η ζορμπαλίστηκη (ζόρικη) στάση της Τουρκίας συμβεί και η αλεβιτική βόμβα, σκάσει, τα σκάγια θα μας πάρουν όλους. Πιθανό σενάριο είναι η κατάτμηση της Τουρκίας, η Ευρωπαϊκή να ρικνωθεί στη Θράκη για να έμπει και στην ΕΕ. Αλλά όμως, ποια Θράκη;

Πετρέλαιο, καταλύτης της ανάφλεξης

Από μια ματιά στις πετρελαιοφόρες περιοχές διαπιστώνεται ότι δεν υπάρχει πετρελαιοαγωγός χωρίς κρατίδιο, πηγή άντλησης άνευ τόπου μπανανίας. Και οι εξαιρέσεις ακόμα του Ιράν και της Βενεζουέλας (Τσάβες) είναι στο στόχαστρο της διαχειρίστριας των ενεργειακών αποθεμάτων, Αμερικής.

Από τη σύσταση της ΑΟΖ, η οποία αντικαθιστά την υφαλοκρηπίδα, η Τουρκία μη μπορώντας να υπερπηδήσει το φραγμό της Ελληνικής ΑΟΖ των Δωδεκανήσων, δεν προκύπτει να έχει περισσότερες διεκδικήσεις στο κεντρικό Αιγαίο από οποιαδήποτε άλλη τρίτη χώρα. Η Ελλάδα κατέχει σίγουρα μια θέση στο συμβολαιογραφείο, αλλά θα είναι με τρύπια παντελόνια. Για την Τουρκία όμως δεν προκύπτει θέση, γιατί σε δυο συνοικοπεδούχους ο τρίτος ελάχιστα χωρεί. Και η Αμερική δεν φαίνεται ότι έχει διάθεση να είναι τρίτη και ελάχιστη, συνεπικουρούσας της Αγγλίας και μέσω της ΕΕ και της Γερμανίας, η οποία προχωρά μετά τη διάλυση της

Γιουγκοσλαβίας και τη εισδοχή της Κύπρου στην ΕΕ, προς το Αιγαίο. Αμερική και Ευρώπη δεν προκύπτει να έχουν τη διάθεση να μοιραστούν με την ισλαμική Τουρκία το φιλέτο των πετρελαίων του Αιγαίου, πέραν από την Ελλάδα η οποία προκύπτει κραυγαλέα οικοπεδούχος, η οποία έχει ήδη καταστεί άπορη και πένης και θα ξεπουλήσει.

Προσχεδιασμός, προοπτικές και συνέπειες

Εάν η αλεβιτική βόμβα σκάσει και τεμαχιστεί η Τουρκία, η θέση της Ελλάδος θα είναι οπωσδήποτε με τραύματα, καθόσον έχει ήδη δρομολογηθεί, μετά την οικονομική της καταβαράθρωση, η πόλις κράτος μέσω του «Καλλικράτη». Ότι είναι ο «Καλλικράτης» για την Ελλάδα, είναι, τηρουμένων των αναλογιών, οι εθνικές και θρησκευτικές μειονότητες του μωσαϊκού της Τουρκίας, και ο αλεβιτικός παράγων αντιπροσωπεύει την κύρια θρησκευτική μειονότητα, όπως Κούρδοι και Αρμένιοι την πρώτη και δεύτερη εθνική. Θα υπάρξουν κρατίδια και εμιρατοποίηση στο Αιγαίο; Κανείς δεν ξέρει, είναι πιθανό, η εξωτερική πολιτική όσον αφορά τον ωφελιμιστικό σχεδιασμό σοβαρών κρατών, χάνεται σε βάθος χρόνου. Το σίγουρο πάντως είναι ότι τα παιδιά μας θα ζήσουν σε ένα διαφορετικό γεωπολιτικό περιβάλλον.

Το δόγμα του Χάντιγκτον, το οποίο ακολουθεί η ορθολογιστική Αμερική, έχει με χρώμα κοντά στο σλαβο-ορθόδοξο τόξο την Τουρκία. Παρά τις όποιες διαφοροποιήσεις που πιθανό να έχουν υπάρξει από το βασικό γεωστρατηγικό προσχεδιασμά της αμερικάνικης νυφίτσας, το πλαίσιο παραμένει σταθερό και η αποσταθεροποίηση των πέριξ του Αιγαίου και της Μεσογείου περιοχών, έχει ήδη αρχίσει.

ΕΠΙΛΟΓΟΣ

Στο σκάκι της ζωής κυριαρχούν ο πρακτικός ωφελισμός που λέγεται Αριστοτέλης και είναι ο βασιλιάς, και ο ιδεαλιστικός προσδιορισμός που λέγεται Πλάτων και είναι η βασίλισσα. Υπάρχουν και τα μικρά πιόνια σε σφικτές γραμμές, σαν τους Σπαρτιάτες. Τιμή και δόξα αξίζει σε όσους κρατάνε Θερμοπύλες, και δυο φορές τους πρέπει όταν ξέρουν πως οι Μήδοι έχουνε διαβεί.

Γενικές Παραπομπές και Βοηθήματα

Για την ενδιάμεση περιοχή δες Ενδιάμεση Περιοχή - Βικιπαίδεια και Ενδιάμεση Περιοχή Τριμηνιαίο περιοδικό Γεωπολιτικής τού Δημήτρη Κιτσίκη.

Ξενόγλωσσες μελέτες για τους αλεβίτες: The Alevi of Anatolia. Zeidan, David (1999) " Middle East Review of International Affairs 3/4. Kurds, Turks, and the Alevi revival in Turkey. Van Bruinessen, Martin (1996).Middle East Report, No. 200, pp. 7–10, Turkish Alevis Today J Shindeldecker. Kitsikis, Dimitri (1999). Multiculturalism in the Ottoman Empire

Ήταν ο Μωάμεθ ο πορθητής, αλεβίτης ή (κρυπτο)χριστιανός; Εκτός από Δ. Κιτσίκη δες και zoiforos.gr - Μεχμέτ ο Φατίχ, του Νίκου Χειλαδάκη, 22 Ιουν. 2010 ...

Για τη σχέση ζωροαστρών – Μήδων μάγων και Βούδα – Ζωροάστρη καθώς και για τα παλιά συμβάντα της περιοχής, δες Σωτήρης Γλυκοφρύδης, 6ος Αιώνας π.Χ.

Ιστορική φωτογραφία: ο Κεμάλ γενίτσαρος: Ataturk_Janissary.jpg

Οι Αλεβίτες αλληλέγγυοι με τον πατριάρχη Βαθρολομαίο:
Μετά τον Πατριάρχη και οι Αλεβίτες αισθάνονται “σε
σφυκτήρα ... (Ανιχνεύσεις)

Μια ενδιαφέρουσα αλεβιτική ιστοσελίδα που πρέπει να
υποστηριχτεί: Αλεβίτες | Ζαγάλιστα - Η Φωνή των Πομάκων
της Θράκης ΝΕΑ ΔΙΕΘΝΗΣ ΕΠΙΤΥΧΙΑ...

Επιλεγμένες δημοσιεύσεις τύπου: Ελευθεροτυπία - Αλεβίτες: 15
έως 30% του τουρκικού πληθυσμού 10 Ιουλ. 2008 , ΤΟ ΒΗΜΑ -
Αλεβίτες, οι άγνωστοι «συγγενείς» μας - κόσμος 23 Ιαν. 2011, :
Οι Αλεβίτες ξεσηκώνονται στην Τουρκία - Εφημερίδα
Μακεδονία της ... 16 Νοεμ. 2008, . Οι αλεβίτες περνούν στην
αντεπίθεση | Αντίβαρο 14 Φεβ. 2011 ...

Βιβλία αλεβιτικού προσδιορισμού Η ΣΗΜΑΣΙΑ ΤΟΥ
ΜΠΕΚΤΑΣΙΣΜΟΥ - ΑΛΕΒΙΣΜΟΥ ΓΙΑ ΤΟΝ ΕΛΛΗΝΙΣΜΟ –
συγγρ. Δ. Κιτσίκης, εκδόσεις ΕΚΑΤΗ. Για βαθύτερη όμως
κατανόηση του τυπικού και της ιστορικής δομής τους, δες: ΟΙ
ΔΕΡΒΙΣΑΙ συγγρ. Βλαδίμηρος Μιρμίρογλου, εκδ. ΕΚΑΤΗ

Ένα θαυμάσιο ποίημα αλεβιτικής κραυγής: βλ. AZİZ NESİN-
ΣΩΠΑ, ΜΗ ΜΙΛΑΣ. Δείτε το, αξίζει.

Αμερικάνικη γεωστρατηγική κατεύθυνση: Η Τουρκία στο
σλαβοορθόδοξο τόξο! Δες Samuel P. Huntington - Wikipedia, the
free encyclopedia